

Centrum pro dětský sluch
Tamtam, o.p.s.

INFO-Zpravodaj 3/2019

Již téměř třicet let pomáháme dětem se sluchovým postižením
a jejich rodinám z celé České republiky.

Karnevalové téma v Sociálně aktivizačních službách
pro rodiny s dětmi Praha.
Fotografie archiv SAS

Karnevalová témata ve službách SAS

Kurzy znakového jazyka pro rodiče

Letní setkání rodin FEPEDA

Logopedické hádanky

Komunikace v problémových situacích

Centrum pro dětský sluch
Tamtam, o.p.s.

INFO-Zpravodaj 3/2019

Vážené čtenářky, vážení čtenáři!

Byla jsem požádána, abych pro toto číslo zastoupila Mgr. Janu Fenclovou, ředitelku Centra pro dětský sluch Tamtam, a ujala se úvodníku. Důvody jsou nabíledni. Tak jako mnoho dalších neziskových organizací jsme byli pro letošní rok velmi pokráčeni na **dotacích z MPSV**, což s sebou nese výrazné škrtky v rozpočtu, znovu projednávání finančního plánu a stanovení opatření, která i nadále zabezpečí poskytování kvalitních odborných služeb rodinám s dětmi v celé České republice. Přeji tímto paní ředitelce hodně sil a energie v nekonečném procesu zajištění financí pro fungování organizace s celostátní působností.

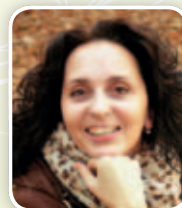
I přes aktuální nepříznivou situaci si však troufám tvrdit, že je většina pracovníků Tamtamu i nadále plná nadšení a elánu do práce, s touhou se neustále zdokonalovat ve svém oboru. Svoji optimistickou tvář si zachovává i toto číslo bulletinu. Máme za sebou spoustu **zdařilých akcí**, které podtrhují smysluplnost a nezastupitelnost našich služeb. Ať již se jedná o pravidelná setkávání rodin s dětmi v Praze, Pardubicích a Ostravě, nebo o nabídku kurzů znakového jazyka pro rodiče dětí se sluchovým postižením. Dvakrát k nám také zavítal štáb České televize s natáčením spotu do Zpráviček ČT Děčko a Televizního klubu neslyšících.

Poslední čerstvou novinkou je zdařilá realizace rehabilitačního pobytu pro rodiny s dětmi, kterou pro své uživatelské rodiny připravily Sociálně aktivizační služby v Pardubicích. Pobyt se konal v Hotelu U Hrocha a přinesl výjimečnou možnost setkání rodičů s dětmi 3–12 let při společných muzikoterapeutických, kreativních a komunikačních činnostech. Podrobnější zprávu přineseme v příštím čísle Infozpravodaje.

Probouzející se příroda a teplé sluneční paprsky nám dodávají chuť a energii postavit se dalším překážkám a výzvám. Zdá se snažit řídit se moudrou radou Dalajlámy: „Má-li problém řešení, nemá smysl si dělat starosti. A když řešení nemá, starosti nepomohou.“

Přeji příjemné, inspirativní čtení a krásné jarní dny!

Romana Procházková, odpovědná redaktorka INFO-Zpravodaje

OBSAH

Raná péče	3
Sociální poradna informuje	4
Sociálně aktivizační služby	4
Informační a vzdělávací služby	12
Zkuste si doma... aneb Nápady z pravidelných programů pro rodiče s dětmi	19
Kulturně osvětová a vzdělávací činnost	20
Bilingvální mateřská škola Pipan	21

RANÁ PÉČE

ZÁKLADY KOMUNIKACE S DÍTĚTEM SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

NAVAZUJÍCÍ KURZ

V sobotu 9. 2. jsme se v Olomouci sešli s rodiči, kteří se na začátku listopadu zúčastnili kurzu Základů komunikace s malým dítětem se sluchovým postižením, aby si rozšířili **znakovou zásobu**. Paní doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D. uvedla kurz gramatickou částí, ve které se rodiče mimo jiné dozvěděli jak využívat znakový prostor a jak správně znakovat množná čísla.

Další výukové bloky měla na starost lektorka paní Bc. Lenka Kučerová společně s poradkyní rané péče Mgr. Adélou Hertlovou. Znaková zásoba byla zaměřená na témata vlastnosti, jídlo, oblečení a svátky. Každé téma si rodiče zkusili znakovat na konkrétních příkladech, ke kterým využívali obrázky jednotlivých témat. V posledním výukovém bloku se rodiče naučili znakovat pohádku „**O štěňátku, kterému sluníčko vrátilo vodu**“. Po celou dobu navazujícího kurzu nás provázela příjemná atmosféra.

Text a foto: Karolína Soldánová, Raná péče pro Moravu a Slezsko

VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNIC V PŘÍMÉ PÉČI

Ve čtvrtek 21. 2. se v prostorách olomouckého pracoviště Centra pro dětský sluch Tamtam konalo celodenní vzdělávání v rámci projektu Raná péče – včasná, systémová a efektivní služba. Jedním z cílů tohoto projektu je vytvoření nové metodiky post screeningové péče včetně krizové intervence. Právě **krizová intervence** byla stěžejním prvkem pro přednášející témata. Vzdělávání se zúčastnily sociální pracovníce / speciální pedagožky Rané péče a Sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi.

Dopolední část byla zaměřena na psychosociální první pomoc, kterou ve svém výkladu posluchačům přiblížila Mgr. Bianka Hudcová. Odpoledne bylo věnováno prezentaci od PhDr. Naděždy Špatenkové, Ph.D., o podpoře rodičů dítěte se zdravotním postižením. Závěr vzdělávacího dne byl určený citlivé, ač pro posluchače aktuální tematice perinatální ztráty. Té se věnoval Mgr. et Mgr. Jan Chrastina, Ph.D. Uvedení přednášející působí na Univerzitě Palackého v Olomouci.

Organizace se zaměřuje na kvalitní vzdělávání, resp. odbornou vybavenost pracovníků v přímé péči. Proto považujeme tuto oblast za zásadní. Další vzdělávání ve zmíněném projektu se bude realizovat se zaměřením na oblast neonatologie a audiologie.

Text a foto: Sabina Klegová, Centrum pro dětský sluch Tamtam

SOCIÁLNÍ PORADNA INFORMUJE

OTVÍRACÍ DOBA PORADNY

Vážení čtenáři,
rádi bychom Vás informovali o změnách otevírací doby v Sociální poradně pro osoby se sluchovým postižením a jejich blízké.

Sociální poradna je od 1. 9. 2018 otevřena pouze ve **středu v čase 12.00–16.00 hodin po předchozím objednání**. V jiných dnech je Sociální poradna do odvolání uzavřena.

Vaše dotazy a přání budeme vyřizovat telefonicky a e-mailem: socpor@detskysluch.cz.

Text: Markéta Novotná, Odborné sociální poradenství

SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ SLUŽBY

HL. M. PRAHA A STŘEDOČESKÝ KRAJ

ÚNOR V SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍCH SLUŽBÁCH PRAHA

Canisterapeutická setkání a karnevalové téma s podporou rozvoje spolupráce

V prvním únorovém týdnu se konala setkání **socioterapeutických skupin rodin s dětmi 0–2 roky** názvem „**KDYŽ JÁ SE VYTÁHNU**“. Program si kladl za cíl rozvoj spolupráce mezi dětmi a rodiči i mezi dětmi navzájem, dále jsme rozvíjeli hrubou i jemnou motoriku a zaměřili se na práci s tělem a koordinaci. Po pravidelných úvodních rituálech následovalo kutálení a házení různých velikých a těžkých míčků, výroba geometrických loutek a především překážková dráha, která všechny děti velmi bavila.

V dalším týdnu jsme si díky programu „**MŮJ DEN**“ vyzkoušeli ranní aktivity jako je čištění zubů, natírání obličeje krémem, oblékání postav na magnetické tabuli. Zkoušeli jsme si poskládat režim rána a ukázali si práci s vibračním budíkem, což bylo pro některé děti velmi zábavné, zatímco jiné měly naopak z budíku respekt a utíkaly před ním. Nakonec si každé dítě vyrobilo papírový budík a odneslo si jej domů.

Třetí únorový týden se nesl ve znamení „**KARNEVALU**“ a masek. Všechny děti měly krásné a nápadité kostýmy. Společně jsme se nejprve naučili novou básničku, poté jsme rozvíjeli jemnou

motoriku za pomoci kolíčků, které jsme přichytávali na barevného klauna, sbírali jsme barevná víčka do košíků, a nakonec se děti mohly vyfotit ve fotokoutku s klauny. Celý program byl zaměřený na rozvoj smyslů, především zrakového a taktilního vnímání.

Poslední únorový týden se konala „**CANISTERAPIE**“. Program byl zaměřen na rozvoj hrubé motoriky, koordinaci pohybů a spolupráci. Děti měly možnost se seznámit a pohrát si s Fidem, zkoušely ho krmit a česat. Během každého středečního i čtvrtečního setkání skupin pro nejmenší děti rodiče trénovali **Rozvoj komunikačních dovedností s neslyšícím členem rodiny** s Markétou Novotnou a Dominikou Graupnerovou.

Úterní **socioterapeutická skupina pro rodiny s dětmi 3–5 let** se v prvním únorovém týdnu uskutečnila na téma „**ZIMNÍ SPORTY**“. Program byl primárně zaměřen na rozvoj hrubé motoriky, koordinace a pozornosti. Děti si po úvodní básničce s pohybem a rozcvičkou vyzkoušely lyžování, koulování, hokej i poznávání různých zimních sportů na obrázku, společně jsme si vždy sport pojmenovali a řekli pár základních informací. Děti si nakonec samy zkusily vyrobit lyžaře na zasněžené sjezdovce. Za svou práci a aktivity poté každé dítě dostalo medaili a diplom, z čehož měli všichni velkou radost.

Konec února byl věnován „**CANISTERAPII**“. Program byl zaměřen na rozvoj hrubé motoriky, koordinace a spolupráce. Děti měly možnost si pohrát s Fidem, zkoušely si péči o něj, mohly ho nakrmit nebo česat. Také během setkání skupiny pro starší děti rodiče trénovali **Rozvoj komunikačních dovedností s neslyšícím členem rodiny** s Dominikou Graupnerovou.

Text a foto: kolektiv pracovníků, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Praha

KRÁLOVÉHRADECKÝ A PARDUBICKÝ KRAJ

ÚNOR V SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍCH SLUŽBÁCH PARDUBICE

Náměty na pohybová cvičení, beseda s neslyšícími i rozvoj komunikace

Na začátku února ještě doznívala zimní témata. Ve skupině **rodičů s dětmi ve věku 0–2 let** například vyráběly maminky s dětmi malého sněhuláka z bílé ponožky naplněné rýží. Měl i čepici, šálu a oranžový nos. Kromě podpory rozvoje komunikace, zrakového a sluchového vnímání si maminky odnesly domů inspiraci na pohybovou říkanku **Sněhuláček panáček**: „*Sněhulák je panáček, má na hlavě plecháček. Místo očí uhlíky a až dolů knoflíky. Chodí, chodí bos, má oranžový nos!*“

Větších **dětí ve věku 3–5 let** je již více, a proto se i se svými rodiči schází ve dvou skupinách. V únoru jsme se při společné práci zaměřili na téma **V obchodě** s cílem rozvoje vzájemné spolupráce. S dětmi jsme diskutovali na tím, jak to chodí v obchodním domě a co je třeba udělat, pokud by se v obchodě ztratily. Vyzkoušeli jsme si nakupování. Měli jsme k dispozici košík, peněženku, tašku, kasu a zboží rozdělené do regálů podle druhů (potravin, drogerie, papírnictví, hračky). Aktivita děti natolik

zaujala, že se k ní vrátily i po společném tvoření, během samostatné aktivity rodičů – **Rozvoje komunikačních dovedností s neslyšícím členem rodiny**, který v poslední půlhodině dvouhodinového programu vede Monika Koubová.

Pro nejstarší skupinu **rodičů s dětmi ve věku 6–10 let** byla připravena dvě témata. První reagovalo na aktuální náměty přímo od rodin a v programu s názvem **Kniha je náš přítel** se pracovnice zaměřila na šikanu. Zvolila vhodnou knihu k prevenci šikany a povídala si s dětmi i rodiči o tom, co je to šikana a jak je možné se jí bránit. Využili jsme ukázkou z projektového vyučování Šikana z webových stránek www.zachrannykruh.cz. Další setkání bylo věnováno tématu **Masopust**. Vedle povídání o tom, zda je dobré si dát od některých věcí či jídel půst a proč, jsme se zaměřili na rozvoj hrubé motoriky. Děti s rodiči chodili po provaze, stali se medvěďáři a vodili medvěda, cvrnkali kuličky i žonglovali s míčky.

Rodiny s **dětmi věkové kategorie 0–18 let** mají možnost se pravidelně setkávat během **podpůrných rodičovských skupin pod vedením psychoterapeutky** (konají se zpravidla třetí čtvrtky v měsíci) či během **vzdělávacích akcí a besed** (první čtvrtky v měsíci). V únoru přijala pozvání na besedu s rodiči Mgr. Monika Ťuláková, maminka dvou dětí s kochleárním implantátem, absolventka Univerzity Palackého v Olomouci a vedoucí redakce časopisu pro neslyšící. Protože je sama velmi těžce sluchově postižená, při vyprávění se zaměřila nejen na vlastní zkušenost s komunikací, studiem, pracovní uplatnitelností, ale také s úskalími i radostmi s výchovou dětí se sluchovým a kombinovaným postižením. Beseda byla tlumočena do znakového jazyka.

Během těchto aktivit pro rodiče se konají samostatné řízené programy pro děti. Tentokrát v duchu **Cvičení s náčiním**, kde si děti vyzkoušely nejrůznější tělocvičné náčiní – např. balancovat na overballu. Při druhém setkání jsme si společně užívali téma **Karnevalu**. Děti přišly v maskách, hrály karnevalové hry a měly možnost převlékat se do dalších masek a vyfotit se ve fotokoutku.

Text: Hana Jindrová, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Pardubice
Foto: kolektiv pracovníků, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Pardubice

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

ÚNOR V SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍCH SLUŽBÁCH OSTRAVA

V únoru se u nás v Ostravě konala velká sešlost kouzelníků a kouzelnic. Pořádal se **Kouzelnický rej**, společný program pro **rodiče a děti 0–18 let**, zaměřený zejména na rozvoj spolupráce a koordinaci. Nejprve jsme si ukázali naše kouzla, a pak jsme bojovali se zlým černokněžníkem. Abychom jej porazili, museli jsme spojit své síly nebo naopak soutěžit s rodiči. Nakonec jsme úspěšně zvítězili a černokněžník odešel s nepořízenou. Mohli jsme proto vyčarovat malou odměnu. Díky všem úkolům jsme zlepšili svou motoriku, koordinaci, trpělivost a hlavně upevnili přátelské vztahy.

V pátečním setkání **rodičů s dětmi 0–2 roky** jsme se s dětmi, maminkami a medvědy Ušandou a Čumáčkem s chutí vrhli na téma **Všude dobře, doma nejlépe** s hlavním cílem procvičit naše smysly. Naučili jsme se nové znaky, slova, rozvíjeli jsme komunikaci, pracovali s dechem i našimi smysly. Na závěr jsme si vytvořili krásné koláže.

Text: Veronika Kovalová, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Ostrava

Foto: Lena Vaňková, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Ostrava

HARMONOGRAM PRAVIDELNÝCH PROGRAMŮ

PROGRAM SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍCH SLUŽEB PRAHA BŘEZEN, DUBEN 2019

Skupina 0–2 roky – každý týden v úterý (10–12 hodin)

- 12. 3. „NÁVRAT PTÁČKŮ“ – zaměřeno na pozornost a dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)
- 19. 3. „JARO ČARUJE“ – zaměřeno na sluchové vnímání a rytmizaci (CVIČÍME SMYSLY)
- 26. 3. „KVĚTINY NA JAŘE“ – zaměřeno na hrubou motoriku a koordinaci (CVIČÍME TĚLO)
- 2. 4. „APRÍLOVÝ DEN“ – zaměřeno na vzájemný kontakt a práce s tělem (SPOLUPRACUJEME)
- 9. 4. „CANISTERAPIE“ – zaměřeno na pozornost a dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)
- 16. 4. „VELIKONOCE“ – zaměřeno na sluchové vnímání a rytmizaci (CVIČÍME SMYSLY)
- 23. 4. „DUPYDUP“ – zaměřeno na hrubou motoriku a koordinaci (CVIČÍME TĚLO)
- 30. 4. „ČARODĚJNICE“ – zaměřeno na vzájemný kontakt a práci s tělem (SPOLUPRACUJEME)

Skupina 0–2 roky – každý týden ve středu (10–12 hodin)

- 13. 3. „NÁVRAT PTÁČKŮ“ – zaměřeno na pozornost a dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)
- 20. 3. „JARO ČARUJE“ – zaměřeno na sluchové vnímání a rytmizaci (CVIČÍME SMYSLY)
- 27. 3. „KVĚTINY NA JAŘE“ – zaměřeno na hrubou motoriku a koordinaci (CVIČÍME TĚLO)
- 3. 4. „APRÍLOVÝ DEN“ – zaměřeno na vzájemný kontakt a práce s tělem (SPOLUPRACUJEME)
- 10. 4. „CANISTERAPIE“ – zaměřeno na pozornost a dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)
- 17. 4. „VELIKONOCE“ – zaměřeno na sluchové vnímání a rytmizaci (CVIČÍME SMYSLY)
- 24. 4. „DUPYDUP“ – zaměřeno na hrubou motoriku a koordinaci (CVIČÍME TĚLO)

Skupina 0–2 roky – každý týden ve čtvrtek (10–12 hodin)

- 14. 3. „NÁVRAT PTÁČKŮ“ – zaměřeno na pozornost a dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)
- 21. 3. „JARO ČARUJE“ – zaměřeno na sluchové vnímání a rytmizaci (CVIČÍME SMYSLY)
- 28. 3. „KVĚTINY NA JAŘE“ – zaměřeno na hrubou motoriku a koordinaci (CVIČÍME TĚLO)
- 4. 4. „APRÍLOVÝ DEN“ – zaměřeno na vzájemný kontakt a práce s tělem (SPOLUPRACUJEME)
- 11. 4. „CANISTERAPIE“ – zaměřeno na pozornost a dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)
- 18. 4. „VELIKONOCE“ – zaměřeno na sluchové vnímání a rytmizaci (CVIČÍME SMYSLY)
- 25. 4. „DUPYDUP“ – zaměřeno na hrubou motoriku a koordinaci (CVIČÍME TĚLO)

10–11 hodin probíhají společné aktivity rodičů s dětmi, 11–12 hodin mají rodiče Rozvoj komunikačních dovedností, s dětmi se pracuje individuálně.

Skupina 3–5 let – každý lichý týden v úterý (14.30–16.30 hodin)

- 12. 3. „KARNEVAL“ – zaměřeno na pozornost a dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)
- 26. 3. „DĚTSKÁ JÓGA“ – zaměřeno na hrubou motoriku a koordinaci (CVIČÍME TĚLO)
- 9. 4. „CANISTERAPIE“ – zaměřeno na vzájemný kontakt a práci s tělem (SPOLUPRACUJEME)
- 23. 4. „HRNEČKUVAŘ!“ – zaměřeno na pozornost a dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)

Skupina 3–5 let – každý sudý týden v úterý (14.30–16.30 hodin)

- 19. 3. „PŘICHÁZÍ JARO“ – zaměřeno na sluchové vnímání a rytmizaci (CVIČÍME SMYSLY)
- 2. 4. „DĚTSKÁ JÓGA“ – zaměřeno na hrubou motoriku a koordinaci (CVIČÍME TĚLO)
- 16. 4. „CANISTERAPIE“ – zaměřeno na vzájemný kontakt a práci s tělem (SPOLUPRACUJEME)

14.30–15.30 hodin probíhají společné aktivity rodičů s dětmi, 15.30–16.30 hodin, mají rodiče Rozvoj komunikačních dovedností, s dětmi se pracuje individuálně.

Na skupinový program je nutné se předem přihlásit SMS na tel.: 773 023 292 nebo e-mailem: saspraha@detskysluch.cz maximálně do pondělí do 15 hodin, abychom mohli přizpůsobit jeho obsah na míru jednotlivým dětem. Programy probíhají v Centru pro dětský sluch Tamtam, o. p. s., Hábova 1571, 155 00 Praha 5 – Stodůlky. Změna programu vyhrazena.

PROGRAM SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍCH SLUŽEB PARDUBICE BŘEZEN, DUBEN 2019

Skupina 0–2 roky – středa (10–12 hodin)

- 20. 3. „O TŘECH PRASÁTKÁCH“ – zaměřeno na kooperaci (SPOLUPRACUJEME)
- 3. 4. „KOULELA SE ZE DVORA“ – zaměřeno na smyslové vnímání (CVIČÍME SMYSLY)
- 17. 4. „O NEPOSLUŠNÝCH KŮZLÁTKÁCH“ – zaměřeno na dějovou posloupnost a pozornost (VYPRÁVÍME SI)

Skupina 3–5 let – skupina „A“ středa (16–18 hodin)

- 20. 3. „JARNÍ CESTOVÁNÍ PO SVĚTĚ“ – zaměřeno na rozvoj hrubé motoriky (CVIČÍME TĚLO)
- 3. 4. „JAZÝČKOVÁ POHÁDKA“ – zaměřeno na dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)
- 17. 4. „DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY“ – zaměřeno na vzájemnou kooperaci (SPOLUPRACUJEME)

Skupina 3–5 let – skupina „B“ středa (16–18 hodin)

- 27. 3. „JARNÍ CESTOVÁNÍ PO SVĚTĚ“ – zaměřeno na rozvoj hrubé motoriky (CVIČÍME TĚLO)
- 10. 4. „JAZÝČKOVÁ POHÁDKA“ – zaměřeno na dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)
- 24. 4. „DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY“ – zaměřeno na vzájemnou kooperaci (SPOLUPRACUJEME)

Skupina 6–10 let – skupina „A“ čtvrtek (16–18 hodin)

- 14. 3. „KNIHA JE NÁŠ PŘÍTEL“ – zaměřeno na rozvoj hrubé motoriky (CVIČÍME TĚLO)
- 11. 4. „DUBEN MĚSÍC BEZPEČNOSTI“ – zaměřeno na dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)

Skupina 6–10 let – skupina „B“ čtvrtek (16–18 hodin)

- 28. 3. „KNIHA JE NÁŠ PŘÍTEL“ – zaměřeno na rozvoj hrubé motoriky (CVIČÍME TĚLO)
- 25. 4. „DUBEN MĚSÍC BEZPEČNOSTI“ – zaměřeno na dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)

Skupina 0–18 let – čtvrtek (16–18 hodin)

- 21. 3. Rodiče: „PODPŮRNÁ RODIČOVSKÁ SKUPINA“ pod vedením Mgr. Adély Kohoutové
Děti: „JARNÍ PÍSEŇ“ – zaměřeno na sluchové vnímání a rytimizaci (CVIČÍME SMYSLY)
- 4. 4. Rodiče: „KOCHLEÁRNÍ IMPLANTÁTY“ – beseda s Ing. Lukášem Bauerem
Děti: „DESKOHRANÍ“ – zaměřeno na kooperaci mezi dětmi (SPOLUPRACUJEME)

- 18. 4. Rodiče:** „PODPŮRNÁ RODIČOVSKÁ SKUPINA“ pod vedením Mgr. Adély Kohoutové
Děti: „RECYKLACE“ – zaměřeno na dějovou posloupnost a pozornost
(VYPRÁVÍME SI)

Na program je nutné se přihlásit prostřednictvím e-mailu nebo SMS – Bc. Romana Procházková,
e-mail: saspardubice@detskysluch.cz, tel: 722 461 245 (pouze SMS).

PROGRAM SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍCH SLUŽEB OSTRAVA BŘEZEN, DUBEN 2019

Skupina 0–2 roky – pátek (10.00–11.30 hodin)

- 8. 3.** „MŮJ POKOJÍČEK“ – zaměřeno na popis „domova“, dějovou posloupnost (VYPRÁVÍME SI)
22. 3. „BOUDO, BUDKO“ – zaměřeno na vzájemnou spolupráci a komunikaci
(SPOLUPRACUJEME)
12. 4. „BRAMBORA“ – zaměřeno na rozvoj hrubé motoriky (CVIČÍME TĚLO)
26. 4. „SLUNÍČKO“ – zaměřeno na zrak, sluch, hmat, čich a chuť (CVIČÍME SMYSLY)

Programy skupiny 0–2 roky se odehrávají na adrese **28. října 286/10, 702 00 Ostrava** – sídlí zde také Centrum služeb pro neslyšící a nedoslýchavé. Noví zájemci se musí přihlásit nejpozději ve středu před programem prostřednictvím e-mailu nebo SMS.

Kontakt: Bc. Veronika Kovalová, e-mail: sasostrava@detskysluch.cz, tel.: 734 752 900.

Skupina 0–18 let – pondělí (16.30–18.30 hodin)

- 11. 3. Rodiče:** „BESEDA PRO RODIČE“ – s neslyšícími a o neslyšících
Děti: „DŽUNGLE“ – zaměřeno na schopnost popisu a vyprávění, rozvoj pojmové i slovní zásoby (VYPRÁVÍME SI)
25. 3. Rodiče: „PODPŮRNÁ RODIČOVSKÁ SKUPINA“ pod vedením PhDr. Anny Jiříčkové
Děti: „MALÍ VELCÍ DETEKTIVOVÉ“ – zaměřeno na zrak, sluch, hmat, chuť, čich (CVIČÍME SMYSLY)
8. 4. Rodiče a děti: „HRAJEME SI SPOLU“ – zaměřeno na vzájemnou spolupráci, koordinaci a komunikaci (SPOLUPRACUJEME)
29. 4. Rodiče: „PODPŮRNÁ RODIČOVSKÁ SKUPINA“ pod vedením PhDr. Anny Jiříčkové
Děti: „BUDU ARCHITEKTEM“ – zaměřeno na hrubou i jemnou motoriku (CVIČÍME TĚLO)

Programy skupiny 0–18 let probíhají v prostorách Rodičovského centra Chaloupka, areál MŠ Repinova 19, Ostrava (5 minut chůze od zastávky Muglinovská – 2 zastávky od Hlavního nádraží). Na program je nutné přihlásit nejpozději v pátek do 13 hodin před programem prostřednictvím e-mailu nebo SMS. Kontakt: Mgr. Lena Vaňková, e-mail: sasostrava@detskysluch.cz, tel.: 734 752 900

INFORMAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ SLUŽBY

NOVINKY V KNIHOVNĚ

Sperry, Rachel W.

Komunikace v problémových situacích s dítětem v MŠ

Praha: Portál, 2016. 102 stran.

Kniha nabízí tipy a návodné formulace, jak pozitivně reagovat na každodenní náročné situace a problematické chování dětí ve věku od tří do osmi let. Přehledným způsobem provází učitele i členy rodiny jednotlivými kroky metody zvané „FLIP IT“. Při používání metody dospělý mluví s dítětem o jeho pocitech, o hranicích a chování, které se od něj čeká. Pomocí otázek jej vede k tomu, aby samo našlo řešení, a nabízí tipy a nápady, které mohou pomoci.

Jednotlivé kroky metody:

1. Pocity – klidně s dítěte hovoříme o jeho pocitech, z nichž pramení jeho jednání.
2. Hranice – pozitivním způsobem připomeneme dítěti hranice chování, které od něj očekáváme.
3. Dotazování – otázkami vedeme a povzbuzujeme dítě k přemýšlení, jak svůj problém vyřešit.
4. Náповěda – nabídneme různé tipy, podněty, návrhy k řešení náročné situace.

Celý proces trvá 1–10 minut, někdy postačí k řešení situace jeden či dva kroky.

Zapamatování kroků usnadňují používané piktogramy a obrázky, čtenáři si do knihy mohou zapisovat své úvahy, reakce na řešení problémových situací. V závěru knihy je uvedeno osm nácvikových případů problematického chování (např. dítě vyhrožuje, že druhému ublíží, odmítá uklízet, láme voskovky...). Čtenáři si tak mohou procvičit, co by v jednotlivých krocích v rámci metody FLIP TI říkali, a jakým tónem. Jako jedna z možností, jak reagovat, jsou uvedeny i ukázkové odpovědi.

Ukázky z knihy – zkušenosti učitelů, rodičů s aplikací jednotlivých kroků metody

Jako učitelka v mateřské škole jsem si začala uvědomovat, že stále častěji řeším problematické chování dětí a že strategie a techniky, které jsem se učila ve škole, nefungují. Zoufale jsem hledala

něco, co by mi pomohlo řešit chování holčičky..., kvůli které jsem se v noci začínala budit ve strachu a obavách. Terezka toho měla hodně za sebou. Zažila zneužívání, byla odebrána z rodiny, vyloučena z několika předškolních zařízení za násilné chování a teď byla v pěstounské péči. Ve školce běžně napadala děti, častovala mě hrubými urážkami, kopala mě do nohou,... snažila se mi „vyškrábat oči“. Její chování bylo očividně důsledkem hlubokého emočního zranění.

Potřebovala jsem něco, co by zabralo nejen na její projevy, ale s čím bych zároveň mohla ošetřovat to, co bylo za nimi... Začali jsme u Terezky důsledně používat čtyři jednoduché kroky. Tento přístup (dnes známý jako FLIP IT) spočíval v budování vztahu postaveného na empatii a důvěře. Na tomto základě jsme byli schopni Terezce pomoci, aby si dokázala své emoce postupně uvědomovat a získávat nad nimi kontrolu. (...)

Strategie FLIP IT využívá toho, co se osvědčilo... Nejde v ní o to, jak děti jako Terezka ovládat. Cílem je takové děti dovést k tomu, aby dokázaly zvládat své chování samy v prostředí láskyplného a bezpečného vztahu.

Autorka knihy

Krok 1 – pocity

Vždycky když jsme v parku a je čas jít domů, Tomášek mi začne utíkat a nemůžu ho chytit. Křičím, vyhrožuju, že mu zakážu televizi. Dokonce se ho snažím uplatit sladkostmi. Když jsem četla o prvním kroku metody FLIP IT, o pocitech, uvědomila jsem si, že mě vlastně nikdy nenapadlo přemýšlet o tom, jak se asi Tomík cítí. Myslela jsem jenom na to, že když mi utíká, tak vůbec nevím, co mám dělat. Místo abych si řekla, jaká to zase bude hrůza, zkusila jsem se na celou věc podívat jeho očima a konečně mi došlo, že odejít z parku je pro něj moc těžké. Miluje to tam. a když jdeme domů, je moc smutný. To, že jsem porozuměla jeho pocitům a že jsme o nich pak spolu mluvili, pomohlo, a společně jsme to pak zvládli.

Matka Jitka

Krok 2 – hranice

Jako začínající učitelce se mi moc nechtělo stanovovat dětem hranice a říkat „ne“. Měla jsem spoustu jiné práce a přišlo mi, že nemám čas na mocenské boje, které vymezování hranic provázely. Tak jsem nechávala věci plynout... Děti si dělaly, co chtěly, ve třídě byl naprostý chaos a někdy i nebezpečno. Rychle jsem zjistila, že právě z důvodu času si nemůžu dovolit hranice nedávat. Na druhé straně jsem nevěděla, jak zajistit, aby hranice platily. Metoda FLIP IT mi ukázala, že hranice fungují nejlépe, když nejdřív uznáme pocity dítěte. Také pomáhá dotazování a nápověda. Malé děti potřebují, aby jim někdo pomáhal pozitivním způsobem stanovené hranice dodržovat, a přesně to nabízí metoda FLIP IT.

Učitelka Sofie

Krok 3 – dotazování

Rodiče Michaela (3 roky) a Zuzany (7 let) uplatňují metody FLIP IT od jejich narození. Vždycky jsem se moc těšila, až je zas budu hlídat, protože s nimi bylo snadné pořízení. Jednou večer... jsme vyráběli valentýnská přání pro jejich kamarády ze školy. Došlo přitom k menší roztržce, když si děti uvědomily, že nemají na všechna přání dost nálepek ve tvaru srdíčka. Michael začal nálepky hrnout

k sobě a Zuzka se po nich natahovala. Coby svědomitá hlídačka jsem chtěla zasáhnout, ale pak jsem se ovládla, když se Michael otočil k sestřičce a řekl: „Zuzko, máme problém. Oba dva chceme ty nálepky. Ale neměli bychom se o ně hádat. Co uděláme?“ Zuzanka... navrhla, aby si nálepky rozdělili: „Jedna pro mě, jedna pro tebe – až nebudou žádné. A až dojdou, tak dojdou.“ Michael s tím souhlasil. Rozdělili nálepky a pokračovali vesele v práci.

Metoda FLIP IT ohromně usnadňuje život, protože děti se naučí řešit konflikty samostatně namísto toho, aby za ně museli všechno hasit dospělí.

Studentka Jessica

Krok 4 – nápověda

Jako matka dítěte se speciálními potřebami si často dělám starosti o jeho budoucnost. Vím, že život pro něj nebude vždycky snadný a nechci, aby ho svět „převálcoval“. Maxovi je pět let a jeho mladší bratr je už teď silnější a využívá toho. Instinktivně se snažím Maxe bránit tím, že zakročím a vyřeším všechny problémy za něj, ale vím, že tady nebudu pořád, abych ho mohla zachraňovat. Poprvé jsem postup FLIP IT vyzkoušela, když za mnou Max přiběhl s brekem, že mu bratr sebral pastelku. Přirozený instinkt mi napovídal dát mu novou pastelku, ale namísto toho jsem řekla: „Broučku, já vím, že je frustrující, když ti Jáchym bere věci. Brečíš kvůli tomu a chodíš za mnou pro pomoc. Ale můžeš to vyřešit i sám.“ (Pro Maxe to byla nová hranice.) „Co bys mohl Jáchymovi říct, aby ti pastelku vrátil?“ Pochopitelně byla třeba nápověda, takže jsem řekla: „Mohl bys mu říct nahlas, že chceš tu pastelku zpátky?“ Tenhle nápad se mu zalíbil a vrátil se k bratrovi, kterému se-bejistě oznámil: „Chci zpátky svoji pastelku!“ Vidět Maxe v situaci, kdy se poprvé snaží prosadit, mi vehnalo slzy do očí. Vím, že když budu takto pokračovat, dodá to Maxovi vnitřní jistotu a vyroste z něj odolnější dospělý.

Matka Ivana

Text: Růžena Flodrová, Informační centrum rodičů a přátel sluchově postižených, z. s.

FEPEDA – EVROPSKÁ FEDERACE RODIČŮ DĚTÍ SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

REGISTRACE NA EUROFEST SPUŠTĚNA!

Jak jsme již dvakrát informovali, FEPEDA chystá na dny **4.–9. srpna evropské setkání rodin „EUROFEST GERMANY“** s hlavním tématem „Posílení dětí a mladých lidí se sluchovým postižením a společně kupředu výzvám budoucnosti“. Bude se konat v německém Dorfweilu, 45 km od Frankfurtu nad Mohanem. Setkání je určeno rodinám z členských organizací FEPEDA. **Na toto setkání vás za Informační centrum srdečně zveme!**

Program připravuje FEPEDA ve spolupráci s Německou asociací neslyšících dětí, Hesenskou asociací rodičů dětí se sluchovým postižením a Německou asociací mladých se sluchovým postižením.

Pro dospělé jsou připraveny přednášky a tematické workshopy o tom, jak posilovat samostatnost dětí a mladých lidí se SP s ohledem na výzvy v budoucnosti. **Pro děti a mladé** je připraven speciální program, který povede 13 vedoucích. Večerní programy budou pro celé rodiny. Komunikačním jazykem bude angličtina. Program v pondělí (konference) bude tlumočena do angličtiny, němčiny a anglického a německého znakového jazyka.

PROGRAM**neděle**

příjezd, ubytování, oficiální zahájení programu a uvítací párty

pondělí 9.00**Konference FEPEDA: Posílení kompetencí dětí a mladých lidí se sluchovým postižením**

- zahájení: patron Mark Weinmeister, hesenský zástupce tajemníka pro Evropu
- Dr. Oliver Rien, psycholog a jeden z vůdčích expertů v německy mluvících zemích o sluchovém postižení a zplnomocnění: *Výzvy a šance zplnomocnění*
- Sari Paloposki, prezidentka FEPEDA: *Plán a aktivity FEPEDA pro rodiny 2019 + novinky v oblasti kompenzačních pomůcek, náhradních dílů a elegantních řešení*

14.30–17.30 *Dovednosti mluvčího, komunikační strategie*

večer volný program

úterý

9.30

Budoucí výzvy v Evropě

Zkušenost evropských zemí z členských organizací FEPEDA

Sdílení nejlepších zkušeností

14.30

workshopy

večer

volný program

středa

9.30

Shrnutí výsledů z workshopů

Prostor pro témata, která vás zajímají

14.00

volný čas, výlet

večer

barbecue a kulturní festival

čtvrtek

Společný výlet do Frankfurtu / volný čas

Rozlučková párty

pátek

odjezd

Cena – zahrnuje ubytování, plnou penzi, celý program, ručníky, lůžkoviny, saunu, plavecký bazén a využití mnoha volnočasových atrakcí v areálu

Dospělí 395 € *

Děti 0–3 roky 50 €, 4–12 let 295 € *, 13–17 let 350 € *

Jednolůžkový pokoj + 80 €

***) V případě včasné rezervace do 31. 3. 2019 sleva 20 € / osobu!**

Více informací, včetně ubytování, o místu konání, kontakt na organizátory pro vaše dotazy a **REGISTRACE:** <http://fepeda.eu/registration-open-for-eurofest/>.

Akce je určena pro rodiny v členských asociacích FEPEDA. Pokud tedy máte zájem jet, případně pokud máte otázky, kontaktuje naše informační centrum.

Text: Marta Höferová, Informační centrum rodičů a přátel sluchově postižených

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

POKRAČOVÁNÍ CELOROČNÍHO KURZU ZNAKOVÉHO JAZYKA PRO RODIČE I V ROCE 2019!

Dobrá zpráva pro pečující osoby v Moravskoslezském kraji (MSK), tedy i pro rodiče dětí se sluchovým a kombinovaným postižením! Projekt MSK „Podporujeme hrdinství, které není vidět II“ nadále pokračuje, rodiny tedy opět mohou 1× měsíčně navštěvovat kurz znakového jazyka pro pečující osoby. Oproti původnímu plánu se letošní první lekce realizovaly již v únoru, v sobotu 23. 2. Nejprve se v čase 9–12 hodin uskutečnila lekce pro začátečníky. Tohoto kurzu se účastní rodinní příslušníci dětí se sluchovým a kombinovaným postižením, kteří se s českým znakovým jazykem teprve seznamují. Zde se do skupiny zapojilo i několik úplně nových členů. V odpoledních hodinách pak mezi 14 a 17 hodinou proběhla lekce pro tzv. „věčné začátečníky“ tedy rodiče, kteří už mají nějaké základy ve znakovém jazyce. Nepoužívají jej každý den, ale rádi by si znalosti oživovali, prohlubovali nebo k znakovému jazyku rádi přivedli své děti. Lekce vede neslyšící lektor Martin Kulda z organizace 3Dimenze. Navazuje na vzdělávání, které začalo v obdobném formátu v loňském roce. Během toho, co se rodiče vzdělávají, mají zajištěno hlídání pro své děti ve vedlejší místnosti.

Text: Jana Švardalová, koordinátorka v projektu

Foto: Lena Vaňková, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Ostrava

PARDUBICKÝ KRAJ

KOMUNIKAČNÍ ZÁSADY S OSOBAMI SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

Tamtam na besedě v Audiohelp

V posledním únorovém týdnu nás čekal výjezd do Ústí nad Orlicí, kam jsme byli pozváni spolupracující organizací Audiohelp na besedu o komunikačních zásadách s osobami se sluchovým postižením. Dvouhodinového povídání se v úterý 26. 2. v Rodinném centru Medvídek zúčastnili studenti, pečující, lékařka i dospělá osoba s vadou sluchu.

V úvodu jsme ve stručnosti představili Centrum pro dětský sluch Tamtam a poskytované služby. V návaznosti na cílovou skupinu a metody práce jsme se zaměřili na hlavní komunikační zásady a jejich aplikování do praxe. Objasnili jsme rozdíl mezi znakovou češtinou a českým znakovým jazykem, představili aplikaci do mobilních telefonů **Znakujte s námi a Znakujte s Tamtamem** – PEXESO (CDS Tamtam, o. p. s.), upozornili na internetový slovník znakového jazyka www.ruce.cz i na online tlumočnické služby (poskytované

v regionu spol. Tichý svět). Pro všechny posluchače byla nová i informace o možnosti využití aplikace e-Scribe, která je volně ke stažení a umožňuje online i automatický přepis mluvené řeči.

Jelikož téma besedy je samo o sobě značně široké a ve vyhrazeném časovém limitu jsme se proto nedostali k původně plánované interaktivní a zážitkové formě programu, domluvili jsme se paní Polákovou z Audiohelpu na zopakování v delším časovém úseku. Budeme se těšit na spolupráci!

Text: Romana Procházková, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Pardubice

Foto: Zuzana Poláková, Audiohelp

Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s., vytvořilo aplikaci pro tablety

Medvěd – Znakujte s Tamtamem

Obrázkový slovník znakového jazyka umožní dětem naučit se základní znaky hrou a jednoduchou formou.

V aplikaci jsou tři různá prostředí (kuchyň, doprava, školka), ve kterých se ukrývá 20 předmětů. Po nalezení předmětu se objeví jeho obrázek a video se znakem.

Aplikace je určena pro tablety s operačním systémem Android a iOS. Ke stažení zdarma na Google Play a App Store.

ZKUSTE SI DOMA...

aneb Nápady z pravidelných programů pro rodiče s dětmi

LOGICKÉ MYŠLENÍ: HÁDANKY

Procvičte s dětmi jejich logické myšlení. Můžete určitě dětem trochu pomoci a společně se zamyslet nad danými hádankami: Co je to?

1. Kdo nám naše tělo řídí,
dobře slyší, cítí, vidí.

Co je to? (hlava)

2. Odloží věc, zas ji zvedá,
odložit se sama nedá.

Co je to? (ruka)

3. Kdo nám naše tělo nosí?
Poznáte je, když jste bosí.

Co je to? (nohy)

4. Dvě lampičky rozžehneme
kdykoli a kdy jen chceme.

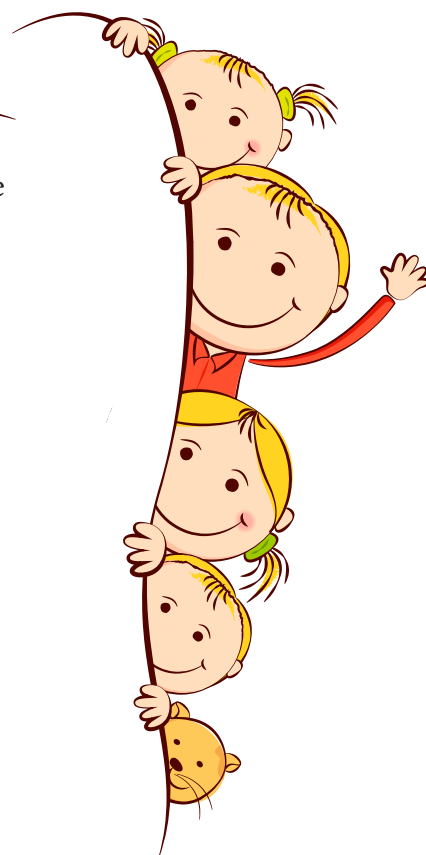
Jsou to dvě kuličky,
mají čočky, zorničky,
dívají se do všech stran
má je dítě, paní, pán.

Co je to? (oči)

5. Kdo zlá slova používá,
tak ten ho prý ostrý mívá.
Tenhle sval vždy hbitý je,
slovíčky se trénuje.

Pomáhá nám při žvýkání
při jídle i povídání.

Co je to? (jazyk)

Připravila: Alice Barhoňová, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Ostrava

KULTURNĚ OSVĚTOVÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

MINISTERSTVO
KULTURY

březen 2019

Vás srdečně zvou na další kulturní akce
tlumočené do českého znakového jazyka:

9. března v 15.00 hodin – divadelní představení pro děti od 4 let

Honza a lesní skřítek
Divadlo Kampa

26. března v 19.00 hodin – divadelní představení pro milovníky toltécké moudrosti

Pátá dohoda
Divadlo Lávka

27. března v 10.00 hodin a v 15.00 hodin – interaktivní program na principu
přirozené dětské hry

Po stopách Karla IV.
Dům U Zlatého prstenu

Kapacita akcí je omezena, přihlašujte se prosím
předem na e-mail kultura@detskysluch.cz.

www.detskysluch.cz

BILINGVÁLNÍ MATEŘSKÁ ŠKOLA PIPAN

ÚNOR V BILINGVÁLNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLE PRO SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ

Únorem nás ve školce provázelo téma „Svět“. Vytvořili jsme společně velkou zeměkouli a děti ze školky navštívily všechny kontinenty světa. Seznámili jsme se s řadou kultur, povídali jsme si o tom, v čem jsme stejní a v čem se lišíme.

Dalším tématem v měsíci únoru bylo „Hrajeme si na školu“. Na dva týdny se z dětí stali velcí školáci. Každé dítě dostalo svůj školní sešit, kde plnilo zadané úlohy (například z oblasti grafomotoriky) a dostávalo za splněné úkoly odměny. Každý den měly děti nějaký školní předmět. V hodině matematiky jsme se učili počítat, v chemii jsme vyzkoušeli různé pokusy, při hudební výchově děti hrály na hudební nástroje, v přírodovědě zkoumaly květinčky a také měly hodinu znakového jazyka. Holky i kluci popřemýšleli nad tím, jak by mohl vypadat jejich budoucí kamarád ze školy. Také jsme v rámci programu vytvořili koláž z fotek, na kterých mají paní učitelky stejně roků jako děti ve školce. Toto srovnání bylo velmi zajímavé a vykouzlilo spoustu úsměvů na tvářích.

Děti z BMŠ Pipan začaly od února pravidelně navštěvovat kroužek keramiky. Keramiku mají každé úterý a je součástí odpoledního programu. Naučí se zde pracovat s hlinou, procvičují jemnou motoriku a rozvíjí estetické cítění. Kromě kroužku keramiky dětem školka nabízí také kroužek vaření, tancování a kroužek výtvarné výchovy.

Měsíc únor přinesl zajímavou akci, ve školce se uskutečnilo natáčení videa do Zpráviček pro ČT Děčko. Ve školce nás navštívil televizní štáb a děti se staly hvězdami před kamerami. Blíží se Světový den sluchu, a proto byly natáčeny různé spoty zaměřující se na problematiku sluchového postižení. Budeme se velmi těšit, až se uvidíme v televizi!

Text: Michaela Bartošíková, Bilingvální mateřská škola pro sluchově postižené, Praha

Foto: kolektiv pracovníků, Bilingvální mateřská škola pro sluchově postižené, Praha

ODBORNÝ MAGAZÍN DĚTSKÝ SLUCH PŘEDPLATNÉ

Časopis přináší názory odborníků, zkušenosti rodičů i informace ze zahraničí na aktuální témata. Je určen především rodinám s dětmi se sluchovým postižením z celé České republiky, ale i odborníkům – lékařům, pedagogům, psychologům, sociálním pracovníkům a studentům těchto oborů.

Vychází 4x ročně.

Cena předplatného časopisu v roce 2019 je 400 Kč včetně poštovného.

Objednávky zasílejte na e-mail redakce@detskysluch.cz.

Magazín Dětský sluch vychází za podpory MZČR.

CHCETE PODPOŘIT NAŠI ČINNOST?

Odešlete dárcovskou SMS ve tvaru DMS TAMTAM 30, DMS TAMTAM 60 nebo DMS TAMTAM 90 na telefonní číslo 87 777. Cena DMS je 30 Kč, 60 Kč nebo 90 Kč. Více na www.darcovskasms.cz.

Můžete přispívat také pravidelně každý měsíc po dobu jednoho roku. Stačí odeslat SMS ve tvaru DMS ROK TAMTAM na číslo 87 777 a každý měsíc Vám bude automaticky odečtena částka 30 Kč. Více na www.darcovskasms.cz.

DĚKUJEME

Centrum pro dětský sluch
Tamtam, o.p.s.

Vydává:

Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s. (CDS)

Hábova 1571/22, 155 00 Praha 5 – Stodůlky

Tel.: 235 517 313, fax: 235 517 691

E-mail: infozpravodaj@detskysluch.cz

Odpovědná redaktorka: Bc. Romana Procházková, DiS.

Grafická úprava a sazba: Ing. Markéta Hovorková

Uzávěrka tohoto čísla: 28. 2. 2019

INFO-Zpravodaj vychází za podpory MZČR

Vydávání je povoleno pod č. MK ČR E 16025

CDS souhlasí s přebíráním materiálů z tohoto periodika, bude-li uvedeno, že jde o materiály převzaté.